

ONICI NIEUWSBRIEF

Jaargang 2

Voorjaar 2004

WELKOM

Het eerste volledige werkjaar van ONICI heeft duidelijk aangetoond dat er in het Nederlands taalgebied een grote behoefte is aan informatieverspreiding over cochleaire implantatie. Meer dan 200 personen en organisaties hebben al ingeschreven om de ONICI-Nieuwsbrief te ontvangen.

Jullie mogen hem steeds verspreiden naar collega's en/of vrienden, die hem natuurlijk ook gratis kunnen aanvragen via de website <http://www.onici.be>

Ik hoop dat deze ONICI-Nieuwsbrief opnieuw in de smaak zal vallen door de verscheidenheid aan informatie over cochleaire imnplantatie.

In dit derde nummer gaan we natuurlijk nog eens terugkomen op het ontvangen van de "Prof. Van den Broek Research of Training Fellowship Grant 2003" en op de eerste workshop van ONICI. Ook gaan we dieper in op enkele presentaties tijdens het 7de Europese Symposium over Cochleaire Implantatie bij Kinderen te Genève. Sue Archbold e.a. deden er een oproep tot bijscholing van leerkrachten en begeleiders van CI-kinderen en dit zowel in het gespecialiseerde als in het reguliere onderwijs. Het Europese Comenius project "Qeswhic" is al een eerste poging op dit vlak.

Ook in deze nieuwsbrief een samenvatting van de informatie die we hebben bekomen op de twee infoavonden van VLOK-CI rond "bilaterale implantatie bij kinderen". Daarnaast nog tal van verwijzingen naar boeiende literatuur.

Tot slot zijn we ook erg verheugd dat wij jullie niet alleen op de hoogte kunnen brengen van de laatste ontwikkelingen van het COCHLEAR- en het MED-EL-implantaat, maar ook van de nieuwigheden binnen ADVANCED BIONICS.

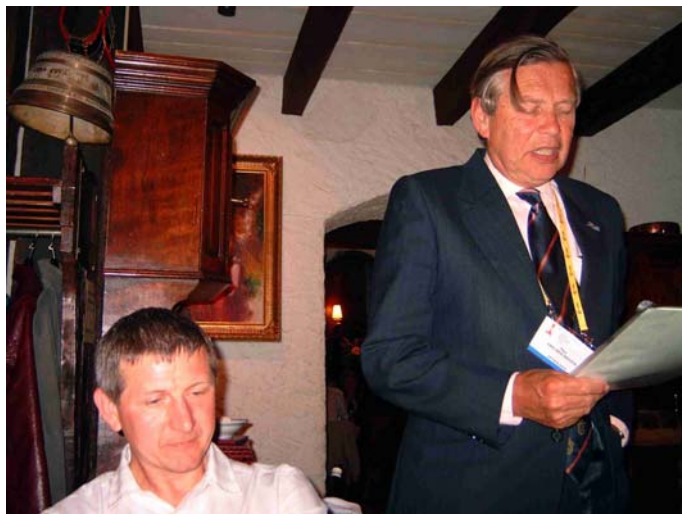
Ik hoop dat jullie weer heel wat interessante informatie in deze "ONICI-NIEUWSBRIEF" zullen vinden en wens jullie dan ook veel leesgenot en natuurlijk ook een prettige vakantie.

Leo De Raeve

www.onici.be steeds meer bekend in Nederland

Het eerste volledige werkjaar van ONICI zit erop en ook de website is nu meer dan een jaar publiek toegankelijk. In totaal werd hij reeds meer dan 6000 maal geraadpleegd. We zien een stelselmatige toename van het aantal bezoekers naar gemiddeld 25 per dag. Het feit dat er in een aantal kranten en tijdschriften artikels verschenen over “het toekennen van de Prof. Van den Broek prijs aan ONICI”, draagt natuurlijk enorm bij aan de bekendmaking. Het laatste half jaar zien we ook een stijging van het aantal bezoekers uit Nederland. Dit kunnen we natuurlijk alleen maar toejuichen.

PROF. VAN DEN BROEK “Research of Training Fellowship Grant 2003” TOEGEKEND AAN LEO DE RAEVE

Zoals jullie reeds in de vorige Nieuwsbrief hebben kunnen lezen ontving ik in december 2003 een schrijven van Dr. J.J.S. Mulder, KNO-arts van het Universitair Medisch Centrum St. Radboud te Nijmegen, met de melding dat de Prof. Van den Broek “ Research of Training Fellowship Grant 2003” aan mij werd toegekend.

Het was vervolgens even zoeken naar een geschikt moment om de prijs te overhandigen. Al vlug bleek dat het Europese Symposium over Cochleaire Implantatie bij kinderen, dat van 2 tot 5 mei 2004 plaatsvond in Genève, de ideale gelegenheid was om mekaar te treffen. Op de vooravond van dit congres werd, na een goede Zwitserse kaasfondue, de prijs uitgereikt door Prof. Van den Broek zelf. Hij prees het initiatief tot het oprichten van ONICI en overhandigde vervolgens de oorkonde aan Leo De Raeve. Het fonds (van € 2269) is ter beschikking gesteld door Cochlear Europe Ltd en Newmedic nv en dient gebruikt te worden om een Cochlear Inplant Centrum te bezoeken en/of om nieuwe wetenschappelijke data op een internationale meeting te presenteren. Ik hou jullie alleszins op de hoogte waar we dit bedrag gaan aan besteden.

Er werd nog een tweede Prof. Van den Broek Grant uitgereikt aan de Nederlandse KNO-arts Capi Wever en dit voor zijn uitzonderlijk proefschrift over “ethische kritiek op cochleaire implantatie”. Deze prijs heeft hem de mogelijkheid geboden om in Nottingham, New York en Iowa te spreken over zijn werk.

Het ontvangen van deze prijs is voor mij alleszins een enorme steun in de uitbouw van ONICI. Door medewerking aan wetenschappelijk onderzoek en/of bezoek aan vooraanstaande cochleaire inplantcentra kan je je eigen kennis alleen maar verruimen. Via deze Nieuwsbrief probeer ik deze kennis met jullie te delen.

7th EUROPEAN SYMPOSIUM ON PAEDIATRIC COCHLEAR IMPLANTATION

2-5 May 2004, Genève, Zwitserland

Om de twee jaar heeft in Europa een groot Europees symposium plaats, specifiek over Cochleaire Implantatie bij kinderen. In 1998 vond dit symposium plaats in 's Hertogenbosch (Nederland) en in 2000 in Antwerpen (België). Telkens moeten we vaststellen dat steeds meer mensen geïnteresseerd zijn in Cochleaire Implantatie en dat het aantal deelnemers aan deze congressen steeds toeneemt. In Genève namen bijna 900 mensen deel aan het symposium. Het viel op dat er nu meer deelnemers waren uit de Scandinavische landen en vooral uit Oost-Europa. M.a.w. cochleaire implantatie vindt stilaan ook zijn weg in landen met een sterke bilinguale historiek of in landen die het financieel en economisch moeilijker hebben. Bij de deelnemers was er een grote en actieve inbreng vanuit België en Nederland. In totaal waren er maar liefst 38 bijdragen uit deze twee landen.

Ik heb dan ook het initiatief genomen om deze bijdragen te bundelen. Ruim tweederde van de auteurs heeft hierop positief gereageerd en de abstracts van **deze bijdragen zijn te downloaden op de startpagina van ONICI: <http://www.onici.be>** (via de rubriek "recente aanpassingen")

De grote topics op dit congres waren: taalontwikkeling bij CI-kinderen, bewaren van de nog aanwezige hoorresten in het slakkenhuis, onderwijs, sociaal-economische factoren, nieuwe elektrodes, uitzonderlijke gevallen, beeldvorming, bilaterale implantaties, fitting van cochleaire implantaten, plasticiteit van de hersenen en cochleaire implantaties bij heel jonge kinderen. Daarnaast werd er ook nog gesproken over andere implanteerbare hoorapparaten zoals: BAHA (Bone Anchored Hearing Aid=implanteerbare beentriller), EAS(Electro-Acoustic Stimulation)-toestellen, waarbij de lage tonen gestimuleerd worden via een gewoon hoorapparaat, maar de hoge tonen elektrisch gestimuleerd worden via een elektrode in het slakkenhuis, TICA (Total Implantable Cochlear Implants=volledig implanteerbare CI) en hersenstamimplantaties (een mogelijkheid als een gewone CI niet kan omwille van afwezigheid van cochlea of bij neurofibromatosis type 2).

Aangezien het onmogelijk is om in deze nieuwsbrief op al deze zaken in te gaan, en de Belgische en Nederlandse abstracts kunnen gedownload worden, ga ik nu wat dieper in op een drietal buitenlandse presentaties die mij sterk aanspraken:

S.Eissele, werkzaam in de universiteitskliniek van Freiburg in Duitsland, bracht een interessante lezing over "mogelijke voorspellers van de latere taalontwikkeling van gehoorgestoorde kinderen". Haar onderzoek baseerde zich op 109 kinderen, van wie er 59 een CI droegen en 50 een klassiek hoorapparaat. Zij kwam tot de conclusie dat bij CI-kinderen de grootste voorspeller voor de latere taalontwikkeling de hoor- en spraakervaring is voor de implantatie. M.a.w. kinderen die vooraf al een hoorapparaat droegen en met wie hoofdzakelijk sprekend gecommuniceerd werd, hadden 3 jaar na de CI het beste taalniveau.

Tevens kwam zij tot de conclusie dat kinderen die later een goed taalniveau behaalden, op jonge leeftijd ook een vlotte communicatie hadden met hun omgeving (via spreken eventueel ondersteund met gebaren). Een zwakkere taalontwikkeling werd vooral vastgesteld bij kinderen met een bijkomende handicap en bij kinderen uit een meertalige thuisomgeving. Eissele besluit dan ook door te zeggen dat vroege gehoorscreening, aanpassen van hoorapparaten en communicatietraining binnen het gezin van groot belang zijn. Daarnaast is er ook de behoefte om de individuele leer mogelijkheden van het kind vlugger te diagnosticeren.

Pat Chute van het Mercy College te New York gaf een lezing over de vaardigheden van kinderen met een CI in het gewone onderwijs. Zij stelt vast dat meer dan de helft van de kinderen met een CI, vier jaar later gewoon onderwijs volgen. Nu de kinderen nog jonger geïmplantéerd worden, is er een tendens om onmiddellijk in het gewone kleuteronderwijs te starten. Haar onderzoek baseert zich op 17 kleuters met een CI die onmiddellijk gewoon onderwijs volgden. De leerkrachten moesten van elk kind een vragenlijst invullen die betrekking had op allerlei vaardigheden die kleuters moeten verwerven. Zij kwam tot de conclusie dat de CI-kinderen op de meerderheid van deze vaardigheden lager scoorden dan hun horende leeftijdgenoten. Sommigen raakten zelfs merkkelijk achterop, wat niet alleen een weerslag had op de schoolse vaardigheden maar ook op hun gedrag en hun sociaal-emotionele ontwikkeling. Pat Chute maande dan ook aan tot voorzichtigheid bij onmiddellijke integratie en deed een oproep tot het behoud van het gespecialiseerd onderwijs en tot het opstarten van een betere opleiding en begeleiding van leerkrachten in het gewone onderwijs.

Tot slot zou ik ook weer een presentatie van **Sue Archbold** willen aanhalen. Zij is altijd een lust om naar te luisteren omdat zij steeds cochleaire implantatie vanuit een multidisciplinaire standpunt bekijkt. Zij begon haar presentatie door een overzicht te geven van de wetenschappelijke publicaties die in Engeland in 2003 verschenen op vlak van CI: 118 publicaties waren van medische aard, 45 waren van audiologische aard, nog 20 artikels handelden over de spraak- en taalontwikkeling en slechts 8 publicaties gingen over opvoeding of onderwijs aan CI-kinderen. Voor haar is het dus overduidelijk dat er veel te weinig geïnvesteerd wordt in opvoeding en onderwijs van CI-kinderen. Daarnaast toonde Sue Archbold nog enkele interessante gegevens uit een recente Engelse studie: meer dan de helft van de dove kleuters die naar school beginnen gaan, dragen een CI; er gaan meer dove kinderen met een CI naar het gewone onderwijs dan dove kinderen met een gewoon hoorapparaat; kinderen die hoofdzakelijk oraal opgevoed worden, behalen 3 jaar na implantatie een hoger niveau van spraakperceptie en taal, dan kinderen die hoofdzakelijk in gebaren worden opgevoed. Maar binnen de groep die gebaren gebruikten voor de implantatie, zijn er heel wat die drie jaar later hoofdzakelijk oraal communiceren. Hun vooruitgang op auditief en taalvlak bleek even groot te zijn dan de hoofdzakelijk orale groep.

Vermits de CI-kinderen kunnen veranderen van communicatiecode is het voor leerkrachten en opvoeders erg belangrijk dat zij hier flexibel kunnen mee omgaan. Want voor de implantatie bleek dat 80% hoofdzakelijk via gebaren communiceerde. 5 jaar na implantatie bleek dat 85% hoofdzakelijk oraal communiceerde. Binnen de CI-groep vinden we dezelfde verhouding terug van kinderen met bijkomende problemen, als binnen de ganse populatie; namelijk 40%.

Ook Sue Archbold eindigde haar presentatie met de oproep tot voorzichtigheid bij integratie in het gewone onderwijs op zeer jonge leeftijd. Volgens Sue Archbold moeten de mogelijkheden van het kind goed gekend zijn en moet er een degelijke begeleiding zijn van ouders, leerkrachten en kind. Zowel voor Pat Chute als voor Sue Archbold is het duidelijk dat er dringend werk moet gemaakt worden van bijscholing en begeleiding van leerkrachten. Leerkrachten in het gespecialiseerd onderwijs moeten hun verwachtingen aanpassen (meer auditief gaan stimuleren), moeten flexibeler leren omgaan met communicatiecodes, en moeten bijgevolg de tot op heden gebruikte didactiek gaan aanpassen. Voor leerkrachten in het gewone onderwijs moeten er (vanuit multidisciplinair oogpunt) handleidingen/brochures geschreven worden over opvoeding en onderwijs aan dove kinderen met een CI en dit zowel op technisch, audiologisch, medisch, logopedisch, didactisch als op pedagogisch en psychologisch vlak.

Hopelijk zullen er tegen het volgende symposium, dat zal doorgaan van 26 tot 29 maart 2006 te Venetië, op dit vlak al enkele initiatieven genomen zijn.

VERSLAG EERSTE ONICI-WORKSHOP MET SUE ARCHBOLD EN MARGARET TAIT

40 deelnemers uit België, Nederland en zelfs één uit Duitsland namen van 6 tot 8 februari 2004 in Hasselt deel aan de workshop met **Sue Archbold** en **Margarat Tait** (beiden uit Nottingham) rond het thema “**Kinderen <2 jaar met een cochleaire implant: opvolging, begeleiding, resultaten**”.

Sue Archbold startte de workshop door een historisch overzicht te schetsen van “cochleaire implantatie bij kinderen”. Zij wees op de steeds jongere leeftijd van implantatie en op het feit dat follow-up materiaal diende aangepast te worden. Daarom hebben zij het “Nottingham Early Assessment Package” (NEAP) ontwikkeld. In twee volgende presentaties ging zij dieper in op “de invloed van cochleaire implantatie op het onderwijs aan dove kinderen” en op het belang van “de begeleiding van de ouders van CI-kinderen”

Margaret Tait bracht ons eerst meer inzicht bij over de “communicatieontwikkeling van jonge dove kinderen” en over het gebruik van video-opnames om beter inzicht te krijgen in deze ontwikkeling. Vervolgens gaf zij een praktische workshop over het gebruik van “Tait Video Analyses” om te eindigen met een reeks adviezen over “het leren gebruiken van de telefoon”.

Er werden nog twee extra gastsprekers op de workshop uitgenodigd, namelijk **Anke Dujardin** en **Karen Schauwers**. **Anke Dujardin** had, als eindwerk voor haar diploma van gegradueerde in de logopedie aan de Lessius Hogeschool Antwerpen, een vertaling gemaakt van een Engelse vragenlijst (ontwikkeld door o.a. Sue Archbold) over “de invloed van een cochleaire implantatie op de ouders en het gezin”. (zie p.6) Deze vragenlijst werd in Vlaanderen ingevuld door 68 ouders. De resultaten van deze bevraging werden in haar presentatie naar voor gebracht. **Karen Schauwers** gaf ons op zeer boeiende wijze meer gedetailleerd informatie over haar onderzoek naar de spraakontwikkeling (de brabbelfase) bij jong geïmplanteerde kinderen. Zelf gaf ik, **Leo De Raeve**, ook een presentatie over de “invloed van de vroege gehoorscreening op cochleaire implantatie” en over “de mogelijke voorspelbaarheid van de resultaten van een cochleaire implantatie”.

Volgens de evaluatieformulieren die de deelnemers nadien hebben ingevuld, was het kwalitatief gezien een hoogstaande workshop, die enkel op vlak van accommodatie en catering nog kan verbeterd worden. Meer studiedagen als deze was dan ook de wens van velen.

Alle hand-outs van de presentaties op deze workshop kunnen gedownload worden van de website van ONICI, via de rubriek “studiedagen/congressen”. Je hebt hiervoor wel een paswoord nodig namelijk (in hoofdletters) “ONICIWORKSHOP”.

NEDERLANDSE VERTALING BESCHIKBAAR VAN DE VRAGENLIJST “CHILDREN WITH COCHLEAR IMPLANTS: PARENTAL PERSPECTIVES” ONTWIKKELD DOOR SUE ARCHBOLD EN MARK LUTMAN.

Steeds meer ouders van dove kinderen kiezen voor een cochleaire implantatie. Maar toch is deze keuze voor de meeste mensen erg moeilijk. Desondanks is de invloed van cochleaire implantatie op het gezin en zijn omgeving slechts beperkt onderzocht.

Daarom ontwikkelden Sue Archbold en Mark Lutman. (Nottingham) in 2002 de oudervragenlijst “Children with cochlear implants: parental perspectives”. Aan de hand van deze vragenlijst willen zij te weten komen welke invloed een cochleaire inplant heeft op het leven en de levenskwaliteit van het kind en diens omgeving. De vragenlijst kan waardevolle informatie opleveren rond de sociale vaardigheden, het gedrag, de taalontwikkeling, de communicatieve vaardigheden, de schoolse vorderingen van het kind en de verwachtingen en attitudes van ouders ten aanzien van cochleaire implantatie.

Anke Dujardin vertaalde, in het kader van haar eindwerk tot het behalen van het diploma van Gegradueerde in de Logopedie aan de Lessius Hogeschool te Antwerpen, deze vragenlijst naar het Nederlands. De Nederlandstalige versie “Kinderen met een cochleaire inplant: meningen en ervaringen van ouders” werd vervolgens uitgeprobeerd bij 68 ouders van Vlaamse CI-kinderen die minstens één jaar geïmplanteerd en maximum elf jaar oud waren.

Het onderzoek bracht een aantal interessante bevindingen aan het licht, die kunnen bijdragen aan de verdere uitbouw van de begeleiding van jonge dove kinderen en hun ouders.

De resultaten van dit onderzoek gaan wij hier niet weergeven omdat ze binnenkort gepubliceerd worden in het Tijdschrift “Logopedie” van de Vlaams Vereniging van Logopedisten. (VVL).

Zij die geïnteresseerd zijn in de Nederlandse vertaling van deze vragenlijst kunnen deze (gratis)

bekomen bij Marleen De Sloovere, docente aan de Lessius Hogeschool te Antwerpen

(MARLEEN.DESLOOVERE@lessius-ho.be) of bij Leo De Raeve van ONICI

(leo.de.raeve@onici.be).

Op de website van “the Ear Foundation” uit Nottingham (<http://www.earfoundation.org.uk/>) kun je (eveneens gratis) een softwarepakket downloaden om de gescoorde resultaten te verwerken.

HET QESWHIC-PROJECT: QUALIFICATION OF THE EDUCATIONAL STAFF WORKING WITH HEARING IMPAIRED CHILDREN

Het Qeswhic-project is een Europees project binnen het Socrates-programma, meer bepaald binnen Comenius 2.1. Het is een gezamenlijk initiatief van: the Professor Ernst Lehnhardt-Foundation uit Hannover (Duitsland), de Universiteit van Navarra in Pamplona (Spanje), de Charles Universiteit uit Praag (Tsjechië), de Academie of Special Education uit Warsaw (Polen) en de afdeling orthopedagogiek van de Universiteit van Heidelberg, (Duitsland).

Het is hun doel om gezamenlijk een bijscholingspakket te ontwikkelen voor leerkrachten, therapeuten of andere pedagogische professionelen die werkzaam zijn met gehoorgestoorde kinderen en jongeren, waarbij speciale aandacht gaat naar de groep dove kinderen met een cochleaire inplant. Door het volgen van deze cursus zouden zij kennis en vaardigheden moeten ontwikkelen om kinderen met een gehoorprobleem en hun ouders beter te begeleiden. De nadruk ligt wel op het ontwikkelen van de luistervaardigheden en de gesproken taalontwikkeling.

Het is dus een eenzijdige (auditief-orale) benadering van de begeleiding van gehoorgestoorde kinderen en het is dan ook spijtig dat een Europees project de opvoeding van dove kinderen niet vanuit een breder perspectief benadert. Desalniettemin bevat deze cursus interessante bijdragen. Tot op heden zijn 8 lespakketten ontwikkeld (in het Engels, Duits en Tsjechisch) die je gratis kan downloaden van hun website <http://www.lehn-acad.net>.

OUDERVERENIGING VLOK-CI ORGANISEERDE TWEË AVONDEN ROND HET THEMA “BILATERALE IMPLANTATIES BIJ KINDEREN”

In de vorige Nieuwsbrieven werd reeds vermeld dat het RIZIV (RijksInstituut voor Ziekte- en InvaliditeitsVerzekering) in België in 2003 tegemoet kwam in de kosten van een 2de implantaat voor 42 kinderen jonger dan 12 jaar. Naar aanleiding hiervan organiseerde VLOK-CI twee informatieavonden rond dit thema. Op 25 maart 2004 had een eerste avond plaats in Leuven, waar Prof. J. Wouters een overzicht gaf van de internationale stand van zaken op vlak van bilaterale CI. Hij sprak in naam van alle cochleaire implantatiecentra die betrokken zijn bij het “bilaterale project”. Tevens gaf hij een toelichting over het onderzoeksprotocol dat gebruikt wordt bij de opvolging van deze 42 bilateraal geïmplanteerde kinderen. De tweede avond vond plaats in Deurne-Antwerpen en werd verzorgd door Dr. P. Govaerts. Hij ging dieper in op de theoretische indicaties en argumentatie voor een bilaterale CI. Daarnaast bracht hij al enkele resultaten naar voor van patiënten met een bilaterale CI en vertelde hij over hun praktische ervaringen. Op de vraag “wat is de meerwaarde van een 2de CI?” werd geantwoord dat theoretisch gezien, en bij volwassenen ook al aangetoond, een tweede CI voor kinderen volgende voordelen kan geven:

- doordat er aan beide oren een microfoon gedragen wordt, is er **het hoofdschaduw effect**. Een geluid, komt altijd stiller binnen aan de andere kant van het hoofd, want het hoofd houdt geluiden tegen. Vooral de hoogfrequente geluiden worden gedempt door de omvang van het hoofd, terwijl laagfrequente geluiden gewoon ‘om het hoofd heen’ gaan. Door dit intensiteitverschil (verschil in luidheid) kunnen we de richting aangeven van hoge geluiden. Het richthoren van de lage tonen gebeurt voornamelijk via de interaurale fase/tijdsverschillen. Geluid zal, het oor dat het dichtst bij de geluidsbron gelegen is, het eerst bereiken.

- met twee oren hoort men iets beter dan met één (=binaurale sommatie). De gehoordrempel zou gemiddeld drie dB beter liggen;

- geluiden die via de twee oren (implantaten) worden ontvangen, kunnen (door de hersenen) onderling worden vergeleken. Dit noemt men de **binaurale verwerking**. Hierdoor kunnen de hersenen, wanneer spraak en ruis van verschillende locaties afkomstig zijn, deze scheiden, waardoor de verstaanbaarheid in omgevingslawaai zal verbeteren. Dit vergelijken van informatie van beide oren wordt het “squelch effect” genoemd.

- mensen met een bilaterale inplant geven ook aan dat zij nu minder bang zijn voor een technisch probleem bij een inplant. Zij zeggen: “Als één uitvalt, heb ik nog steeds de tweede”.

Bij volwassenen met een bilaterale CI blijkt dat zowel het hoofdschaduw effect als de binaurale sommatie zeer vaak wordt bereikt. Maar de binaurale verwerking verloopt niet altijd even vlot. Veel wetenschappelijk onderzoek op dit vlak is er nog niet. Wel verwees Prof. Jan Wouters naar een recente studie van Moore en Summerfield, waarin werd aangetoond dat de binaurale verwerkingsmechanismen zich bij horende kinderen vooral ontwikkelen tussen 4 en 15 jaar. Op dit vlak is dus nog heel veel onderzoek nodig.

Onderzoek van Dr. Govaerts bevestigen deze laatste stelling. Hij stelde in zijn bilaterale populatie vast dat kinderen die op jonge leeftijd hun tweede inplant krijgen (<3 jaar), de beste resultaten behalen op auditieve testen en dit vooral op vlak van lokalisatie (richtinghoren) en spraakverstaan in ruis (bij omgevingslawaai). Maar onderzoek van Armstrong e.a. (1997) toonde aan dat er ook een significante verbetering is van het spraakverstaan in ruis wanneer CI-gebruikers aan het andere oor nog een gewoon hoorapparaat dragen. Dus ook dit kan een oplossing bieden. Op beide avonden kregen we te horen dat, als kinderen nog gehoorresten hebben aan het andere oor, het aanbevolen wordt om deze zijde te stimuleren via een gewoon hoorapparaat. Niet alleen omwille van het hoofdschaduw effect, maar ook als voorbereiding op een eventuele tweede implantatie. (Een oor dat vooraf gestimuleerd wordt, reageert vlugger na implantatie).

Via beide avonden kregen de ouders van VLOK-CI alleszins een schat aan informatie.

ENKELE INTERESSANTE PUBLICATIES OVER BILATERALE IMPLANTATIE

-Advanced Bionics (2004), Hearing with two ears: technical advances for bilateral cochlear implantation. Meer info op: <http://www.cochlearimplant.com/printables/Bilateral.pdf>

-Cochlear (2000), Should patients receive two cochlear implants, 8p. Meer info op: <http://www.cochlearamericas.com/professional/PDFs/globalwhite/bilateral.july2000.pdf>

-Cochlear (2003), Bilateral fittings + Optimising a contralateral hearing aid for a cochlear implant user, in Nucleus Report, June/July 2003, 6p.

Meer info op: http://www.cochlearamericas.com/PDFs/Nucleus_Jun_Jul.pdf

-MED-EL, Benefits of Bilateral Implantation (2003), in *Current issues in cochlear implantation*, Issue 1, 8p. Meer info op: http://www.medel.com/Shared/pdf/en/MKT3069E_r10_Current_Issue.pdf

-Müller J., Schön F., Helms J., (2002); Speech understanding in quiet and noise in bilateral users of the MEDEL combi 40/40+ cochlear implant system, in *Ear and Hear*, 23, 198-206. Meer info op:

http://www.medel.com/Shared/pdf/publications/mar04_bilateral_implantation.pdf

-Summerfield Q., Barton G., Cirstea S., e.a. (2003), Effectiveness and cost-effectiveness of bilateral implantation. Meer info op:

http://www.ihr.mrc.ac.uk/research/prostheses/outcomes/effectiveness_bci.php

ET ALORS.....EN FRANÇAIS

-De website van ONICI wordt ook regelmatig geraadpleegd door onze Waalse collega's die het Nederlands beheersen. Zo heeft de Waalse oudervereniging 'APEDAF' (Association des Parents d'Enfants Déficiants Auditifs Francophones) contact opgenomen met ONICI, met de vraag om samen te werken en om eventueel een Franse vertaling van de website te maken. Blijkbaar is er ook in Wallonië grote behoefte aan wetenschappelijke informatie over cochleaire implantatie. We houden je alleszins op de hoogte.

-In Frankrijk hebben de Dovenorganisaties ruim 10 jaar geleden erg heftig gereageerd op cochleaire implantatie. Zij noemden zich "les sourds en colère" en eisten dat er een degelijk onderzoek kwam naar het effect van cochleaire implantatie (niet alleen op spraak- taalvlak, maar ook op sociaal-emotioneel vlak) alvorens het op grotere schaal zou toegepast worden. De overheid ging hierop in en er gebeurde een studie rond "de invloed van cochleaire implantatie op de sociaal-affectieve ontwikkeling van het dove kind" onder leiding van de Parijse psycholoog Benoît Virole. Het is één van de weinige onderzoeken op dit vlak.

In een tussentijds rapport dat begin 2004 werd gepubliceerd staat vermeld dat er tot op heden geen verband werd gevonden tussen cochleaire implantatie en de sociaal-affectieve ontwikkeling. M.a.w. cochleaire implantatie heeft geen negatieve invloed op de sociaal-affectieve ontwikkeling. Zij die het artikel (in het Frans) wensen te lezen, kunnen het downloaden via de website van Benoît Virole: <http://perso.wanadoo.fr/virole/DA/DATABASE.htm> (rubriek 'Implants cochléaires')

COCHLEAR PERSBERICHTEN

Meer dan 19000 mensen, waaronder 10500 kinderen zijn geïmplant met het Cochlear 24R Implants, dat sinds 2000 wereldwijd wordt gebruikt. Drie jaar later blijkt dat 99.8% bij de volwassenen en 99.2% bij de kinderen nog goed functioneert. Het percentage implantaten met een technisch probleem was dus erg miniem.

- Prof. Graeme Clark van Melbourne (Australië), was één van de pioniers op vlak van Cochleaire Implantatie. Zijn afdeling aan de Universiteit van Melbourne stond mee aan de wieg van het eerste meerkanalige implantaat in 1978 en het eerste Nucleus implantaat in 1982. Om Graeme Clark te bedanken voor zijn jarenlange inzet heeft Cochlear **“the Graeme Clark Cochlear Scholarship”** opgericht. Dove leerlingen met een cochlear implantaat die Universitaire studies doen, kunnen een financiële ondersteuning bekomen van Cochlear. Meer informatie vind je op <http://www.cochlearamericas.com/pdfs/scholarshipapp.pdf>
- De **website van de firma Cochlear** is nu ook toegankelijk **in de Nederlandse taal**. Surf naar: <http://www.cochlear.com/Dutch/> en je vindt heel wat informatie over “hoe het gehoor werkt, wat een cochleaire inplant is, wat het Nucleus 3-systeem is, hoe het leven eruit ziet na een CI,…” Ook de website van de firma Newmedic (<http://www.newmedic.be>), de verdeler van het Nucleus-implantaat in de Benelux) bevat heel wat Nederlandstalige informatie over cochleaire implantatie en specifiek over het Nucleus-systeem.
- De firma Cochlear brengt om de twee maanden een **“Nucleus Report”** uit. Het is een soort Nieuwsbrief bedoeld voor professionelen. Maar iedereen kan ze downloaden via de website van Newmedic. http://newmedic.be/nl/professionals_04.php . Ook de **“white papers”** van Cochlear bevatten interessante publicaties. Meer info op: http://newmedic.be/nl/professionals_03.php
- In Freiburg (Duitsland) is **het jongste kindje** wereldwijd **geïmplant**. De baby werd op de leeftijd van 3 maanden doof door meningitis. Omwille van opkomende verbening van het slakkenhuis werd hij op de leeftijd van 4 maanden (163 dagen) bilateraal geïmplant en konden de elektroden nog volledig worden ingebracht. De eerste fittingen verliepen vlot.
- De firma Cochlear ontving in Australië de **“40th Australian Export Award”** . De firma heeft 800 personeelsleden en 95% van zijn producten worden verkocht aan 80 verschillende landen.
- Het Cochlear Training and Education Centre (**C-TEC**) in Mechelen (Belgium) organiseert bijscholingscursussen voor professionelen rond verschillende topics: Neurale Respons Telemetry, fitting van bilaterale patiënten, selectiecriteria vandaag en morgen, ... Een echte aanrader. Meer info op: <http://www.cochlearamericas.com/Professional/1035.asp>

Voor meer informatie, kunt u terecht op de sites <http://www.cochlear.com> en <http://www.newmedic.be> of kunt u contact opnemen met: Newmedic nv .Edegem (België), e-mail newmedic@pandora.be

MED-EL PERSBERICHTEN

De stichters van MED-EL, Ingeborg en Erwin **Hochmair**, ontvingen op 17 maart 2004 een **eredoctoraat** aan de Technische Universiteit Munchen voor hun uitzonderlijke wetenschappelijke resultaten bij de ontwikkeling van toonaangevende hoortechologieën voor doven.

- Tijdens het 7de Europese Symposium over Cochleaire Implantatie bij kinderen te Genève lanceerde MED-EL een nieuwe inwendige elektrode **“de PULSARci¹⁰⁰ cochleaire implant”**. Door de combinatie van precisietechnologie en toekomstgerichte elektronica, is de PULSARci¹⁰⁰ het implantaat dat de nieuwe standaard zet wat betreft klankzuiverheid en detail. Deze toekomstgerichte elektronica laat de implementatie toe van innovatieve ontwikkelingen in de geluidsverwerking. De Intelligente Parallele Stimulatie (IPS) bijvoorbeeld, laat voor het eerst simultane stimulatie toe zonder kanaalinteractie. Onderzoek heeft aangetoond dat parallelle stimulatie zonder de nadelen van kanaalinteractie een vollere en meer gedetailleerde geluidswaergave levert en de verstaanbaarheid verbetert in moeilijke luistersituaties. De Comprehensive Diagnostic Toolkit (CDT) voor de PULSARci¹⁰⁰ wordt in de toekomst het complete werkinstrument voor elke professioneel wat betreft research, technisch en biologisch onderzoek en voor de interpretatie van de responsen van de auditieve zenuw. (ART). PULSARci is verpakt in een veilig ceramisch doosje (<4mm dun) dat succesvol gebruikt werd, zelfs bij kinderen van 4 maand oud.
- **De tempo+ spraakprocessor** en zendspool van MED-EL is niet meer alleen te verkrijgen in de **kleuren** antraciet en beige, maar ook in blauw, grijs, bruin en rood.
- Ruim 350 personen in 29 landen dragen **bilateraal** (aan beide oren) **een MED-EL implantaat**. De eerste onderzoeksresultaten tonen vooral een verbetering op vlak van richtinghoren en spraakverstaan in stilte en bij omgevingslawaai. De meeste bilateraal geïmplanteerde volwassenen noemen het geluid wat zij nu ontvangen natuurlijker, rijker en duidelijker.
- MED-EL maakte een aantal interessante nieuwe brochures, onder andere over het verbinden van de **TEMPO+ spraakprocessor met FM-systemen, Telefoon Training Tips en een Informatiebrochure voor ouders over gehoorverlies bij kinderen**. Al deze brochures kunnen aangevraagd worden op onderstaande adressen.

Voor meer informatie, kunt u terecht op de website van MED-EL: <http://www.MEDEL.com> of kunt u contact opnemen met:

Veranneman bvba
Hans Van Bever
Ravenstein Galerij 37
1000 Brussel, België
Tel.: +32(0)25126737
Email: h.vanbever@veranneman-audio.be

Veenhuis Medical Audio BV
A.G. van Dijk
Ouverturelaan 2 (postbus 108)
2800 AC Gouda, Nederland
Tel. +31(0)182683800 Fax. +31(0)182683826
Email: avandijk@veenhuis.nl

of met de hoofdzetel MED-EL Innsbruck
HQ Patrick D’Haese
Fürstenstrasse 77A
6020 Innsbruck, Oostenrijk
e-mail patrick.dhaese@medel.com

ADVANCED BIONICS PERSBERICHTEN

Wij zijn zeer verheugd dat wij jullie vanaf heden ook informatie kunnen aanbieden van de firma Advanced Bionics. Deze Amerikaanse firma uit Californië heeft onlangs gekozen om deel uit te maken van de grotere groep **Boston Scientific Corporation**. Zij blijven hun eigen naam behouden, maar hebben op die manier meer financiële mogelijkheden.

- Advanced Bionics lanceerde midden **2003 het HiResolution Bionic Ear system**, bestaande uit het HiRes 90K implantaat en de HiRes Auria achter-het-oor Processor. Het HiRes 90K implantaat maakt gebruik van de meest recente computertechnologie om elektrische signalen over te brengen naar de elektroden en biedt ook de mogelijkheid om aan zeer hoge snelheid te stimuleren. De achter-het-oor processor kan aangepast worden aan de noden van peuter, kind of volwassene. Hij maakt gebruik van eigen herlaadbare PowerCel batterijen, die tot 1000 keer kunnen opgeladen worden, waardoor ze bijna 4 jaar meegaan. Brochures van de producten van Advanced Bionics kunnen aangevraagd worden via de website van ONICI.
- Advanced Bionics heeft de voorbije maanden veel tijd en energie gestoken in de batterijtechnologie. Het resultaat is dat de nieuwste versie van **oplaadbare batterijen nog 2 à 3 uur langer** meegaan dan de vorige versie. Dit betekent voor vele patiënten slechts één oplaadbare batterij per dag.
- Ook Advanced Bionics geeft een zeer interessante nieuwsbrief uit, "**Loud & Clear**" genaamd. De publicaties zijn vooral gericht op onderwijs en revalidatie. Je kan alle reeds verschenen nummers van "Loud en Clear" downloaden: <http://www.bionicear.com/support/loudclear.html>
- Het "**European Research Laboratory**" van Advanced Bionics is gevestigd te Antwerpen. Veel onderzoek gebeurt er samen met de afdeling Medische Elektronica van de Universitaire Instelling Antwerpen en het Universitair Medisch Centrum van Leiden.

Voor meer informatie, kunt u terecht op de website <http://www.bionicear-europe.com> of kunt u contact opnemen met:

Mala Soccalingame

Clinical Specialist

Antwerpen-België

Tel +32(0)498 10 26 69

Email: malas@abionics.fr

Boudewijn S. Zomer

Area Manager Noord Europa

Td Diemen-Nederland

Tel +31(0)206001918

Email: boudewijnz@abionics.fr

Stuur gerust deze "ONICI-NIEUWSBRIEF" naar andere geïnteresseerden. Ook zij kunnen hem aanvragen op de website <http://www.onici.be> (rubriek Nieuwsbrief/Brochures)

Verantwoordelijke uitgever:

ONICI

Leo De Raeve

Waardstraat 9

3520 Zonhoven

België

Tel +32 (0)11 816854

Email info@onici.be

<http://www.onici.be>

BTW: BE 0773 304 685

HRH: 108 891

Rek: 979-3710250-05